

INTELLEKTUAALOMANDI INFOKIRI

Nr 2-2023

ISSN 2228-4389

Infokiri on eelkõige praktilise suunitlusega ja loodud eesmärgiga anda lühiülevaade Eesti Patendiameti ning Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti (EUIPO) pakutavate teenuste muudatustest ja uuendustest. Ühtlasi leiavad infokirjas kajastamist olulisemad sündmused ametites, muudatused IO-õiguse valdkonnas, koostöö- ja lähenemisprogrammi projektidega saavutatu ning huvitavamad õigusvaidlused. Mõlemad ametid on Madridi ja Haagi süsteemi liikmete ametid, seetõttu käsitletakse infokirjas ka Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) uudiseid.

Täpsemalt räägime käesolevas infokirjas VKEde fondi võimalustest, ühenduse disainisüsteemi ajaloost ja tulevikust, geograafilise tähise kaitse laiendamisest käsitöö- ja tööstustoodetele Euroopa Liidu (ELi) tasemel, võltsarvete vastastest abinõudest ning andmebaasi Madrid Monitor kasutajasõbralikest uuendustest. Õigusvaidluste osas anname ülevaate metaversumit puudutavatest esimestest kohtuotsustest, üldkohtu otsusest vulgaarse ja kirjeldava iseloomuga kaubamärgi eristusvõime kohta ning EUIPO apellatsioonikoja otsusest pika ja keeruka multimeediamärgi kohta.

Teemad

- * Taotle ettevõtte intellektuaalomandi kaitsmiseks toetust VKEde fondist
- * Ühenduse disainisüsteemi 20. aastapäev ja vaade tulevikku
- * Geotähised käsitöö- ja tööstustoodetel
- * Juhend võltsarvete vastu võitlemiseks
- * Andmebaasi Madrid Monitor uued võimalused
- * Kas kaubamärgi kaitse toimib ka metaversumis?
- * Üldkohtu otsus kohtuasjas T-178/22
- * EUIPO apellatsioonikoja otsus R 1490/2022-5

Taotle ettevõtte intellektuaalomandi kaitsmiseks toetust VKEde fondist

Kolmandat aasta järjest saavad Eesti väikese ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd) taotleda oma intellektuaalomandi (IO) kaitsmiseks rahalist tuge VKEde fondist. Tänavu pakub fond mitmeid uusi võimalusi, millest olulisim uuendus meie ettevõtjatele on võimalus saada toetust ka Euroopa patendi taotlemiseks.

Millised tegevusi toetatakse?

- Vautšer 1 hõlmab teenust IP Scan (Eestis seda teenust ei osutata).
- Vautšer 2 hõlmab kaubamärkide ja disainide kaitsmist eri territooriumidel. Näiteks kui ettevõtte soovib kaitsta oma kaubamärki või disaini mõnes üksikus ELi liikmesriigis (näiteks Eestis või Saksamaal), kindlas regioonis (näiteks Beneluxi riikides) või ELis tervikuna, siis hüvitatakse talle 75% lõivukuludest.

Juhul, kui ettevõtte äritegevus ulatub ELi piiridest kaugemale ja ta soovib kaitsta oma kaubamärki või disaini WIPO vahendusel, siis hüvitatakse talle 50% lõivukuludest. Mõlemal juhul on vautšeri koguväärtus 1000 eurot.

- Vautšer 3 hõlmab leiutiste kaitsmist patendiga. Toetatavaid tegevusi on kolm: patendi taotlemine riigisiselt (mistahes ELi liikmesriigis), tehnika taseme otsingud, mida teevad riikide ametid, ja Euroopa patendi taotlemine EPO kaudu. Selle vautšeri all hüvitatakse 75% kuludest, vautšeri koguväärtus on 1500 eurot.
- Vautšer 4 hõlmab taimesortide kaitsmist ELi territooriumil. Sordikaitset, mis kehtib kõigis liikmesriikides, annab [Ühenduse Sordiamet](#). Hüvitatakse 50% kuludest, vautšeri koguväärtus on 225 eurot.

Kuidas toetust taotleda?

Toetustaotluse esitamiseks tuleb luua konto [VKEde fondi veebilehel](#) ja seejärel täita toetustaotluse vorm.

Positiivse otsuse korral saadetakse 15 tööpäeva jooksul toetuse andmise teade ja taotletud vautšerid. **Alles seejärel tuleb asuda oma IOD kaitsma, esitades kaubamärgi-, disaini- või patenditaotluse.**

Selleks, et saada hüvitist, tuleb pärast taotluse eest riigilõivude tasumist oma VKEde fondi konto all täita hüvitisvorm.

Kes saavad fondist toetust taotleda?

Toetust saavad taotleda kõik ELi territooriumil asutatud ettevõtted, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot. Toetustaotluse võib esitada ettevõtte esindaja ise või saab pöörduda abi saamiseks [patendivoliniku](#) poole.

Lisateave

VKEde fond on Euroopa Komisjoni ja EUIPO ühisalgatus. 2022. aastal taotles fondist toetust rekordiliselt 22 000 ettevõtet üle ELi, sh 266 Eesti ettevõtet. Selle aasta viie esimese kuuga on fondist toetust taotlenud juba 161 Eesti ettevõtet, kellest 68,9% on esitanud toetustaotluse ise ja 31,1% on kasutanud selleks patendivoliniku teenust.

Täpsemat teavet toetuse taotlemise kohta saab [VKEde fondi veebilehelt](#).

Ühenduse disainisüsteemi 20. aastapäev ja vaade tulevikku

Aprillis 2023 tähistati kahe aastakümne täitumist disainilahenduse ELi tasandil registreerimise võimaluse loomisest. 1. aprillil 2003 avas EUIPO oma ukse ühenduse disainide registreerimiseks, millest sai pöördepunkt paljude ELi ettevõtete jaoks, tehes neile võimalikuks oma disainilahenduse kaitsmise kõigis ELi liikmesriikides ühe taotluse abil.

[Esimese ühenduse disaini taotluse](#) esitas Jaapani ettevõtte Casio Computer Company oma kuulsate kalkulaatorite kaitsmiseks. Taotluses esitati kalkulaatori kujutise eri variandid, mis klassifitseeriti vastava Locarno klassi alla. Disaini õiguskaitske kehtivusaeg lõppes 2013. aastal ja seda ei pikendatud, kuid siiski oli tegemist olulise teetähisega disainide kaitsmisel ELis. Esimese registreeritud disainina oli see pretsedendiks järgmistele registreeringutele ja aitas panustada disainiõiguse arendamisse ELis. Alates sellest ajast on Casio esitanud EUIPOsse 599 disainitaotlust, mille hulgas on digikaamerad, digiklaverid, telefonid, eri liiki kellad ja samuti Casio populaarsete kalkulaatorite eri mudelid.

Pärast Casio kalkulaatori registreerimist esitati veel hulgaliselt huvitavaid disainitaotlusi, sh [pastakas](#), [teksad](#), [šortsid](#), [Porsche mängauto](#), mõned neist lausa ikoonilised, nagu [Bialetti mokakann](#), [Piaggio Vespa](#) ja [Formula 1 sümbol](#). Esimesed Eestist pärit ühenduse registreeritud disainid kujutavad [gaasiballoonide hoiukappi](#) ja [paati](#).

Ühenduse disainide registreerimine on toonud ettevõtete jaoks suuri muutusi disainide kaitsmise moodusesse ELi turul. Ühenduse registreeritud disainist on saanud ülioluline vahend oma IO kaitsmisel ja innovatsiooni edendamisel, see on väärtuslik IO-õigus, mille kaudu toetatakse majandust ning luuakse töökohti.

EUIPOsse on saabunud üle 1,8 miljoni disaini registreerimise taotluse, aastas registreeritakse ligi 100 000 disaini. 2022. aastal saabus umbes 106 000 disainitaotlust ja 2021. aastal purustati rekord 115 000 taotlusega. Iga kahe aasta tagant jagab EUIPO Euroopa disainiauhindu, et esile tuua parimaid disaine EUIPOsse esitatud taotluste hulgast. Selle kaudu tunnustatakse tööstusdisaini ja selle haldamise meisterlikkust ning rõhutatakse disaini olulisust tänapäeva maailmas. Neljas auhindade jagamine toimub septembris 2023 Berliinis.

Tähtsa aastapäeva puhul käivitas EUIPO 1. aprillil 2023 disaini e-taotluste esitamise [uue lihtsama vormi](#), mis on suunatud VKEdele ja üksikisikutele, kellel puudub seaduslik esindaja. Vorm sisaldab virtuaalset abilist, mis juhatab taotlejat kogu protsessi vältel. Registreerimine maksab 350 eurot, kuid [VKEde fondi](#) kaudu on võimalik saada kuni 75% toetust, mis võimaldab kaitsta oma disaini ainult 88 euro eest. Kasutajasõbralik vorm on võimalik ära täita ainult 10 minutiga ja disain registreeritakse kahe päeva jooksul. Kasutajate kogemus on EUIPO jaoks väga oluline, seega julgustatakse taotlejaid saatma oma tagasisidet ja kommentaare aadressile information@euipo.europa.eu.

Praegu on käsil [disainidirektiivi](#) ja [ühenduse disaini määruse](#) täiustamine. Euroopa Komisjonile on üle antud seadusandlike algatuste pakett, mille abil tahetakse direktiiv ümber kujundada ja määrust muuta. Muudatuste eesmärk on sätete ajakohastamine, disainikaitse efektiivsemaks ja kättesaadavamaks muutmine digiajastule kohaselt. Muudatustega kohandatakse disaini ja toote mõisteid, et võimaldada digidisainide, sh virtuaalruumide ning graafiliste kasutajaliideste, kaitsmist, ja selgitatakse disainikaitse sisu.

Disainimääruse muudatusettepanekud sisaldavad muu hulgas „ühenduse registreeritud disaini“ ümbernimetamist „ELi registreeritud disainiks“ ja laiendavad disainioiguste ulatust, et võidelda õigusrikkumiste ning võltsimisega 3D-printimise ja võltsitud toodete tarbijatele suunamise vallas. Lisaks kohandatakse lõivustruktuuri ja -tasemeid, et muuta ELi disainikaitse taskukohasemaks VKEdele ning üksikisikutele. Disainidirektiivi kavandatud muudatused avavad lõpuks varuosade turu, kuna lisatakse mõned põhimõttelised protseduurireeglid disainikaitse harmoneerimiseks kogu ELis ja seeläbi ka ühenduse ning riiklike disainisüsteemide vahel. Praegu on seadusandlike algatuste pakett Euroopa Parlamendi ja komisjoni kätes, toimuvad tavapärasele õigusloomeprotsessile kohased arutelud ning kinnitamine. Direktiivi uued sätted tuleb liikmesriikide õigusse üle tuua kahe aasta jooksul pärast direktiivi jõustumist.

Rohkem teavet disainide ja nende kaitsmise võimaluste kohta leiab [Patendiameti](#) ning [EUIPO veebilehelt](#).

EUIPO uudised, 31.03.2023

Geotähised käsitöö- ja tööstustoodetel

[Nõukogu ja Euroopa Parlament](#) jõudsid 2. mail 2023 esialgse kokkuleppeni käsitöö- ja tööstustoodete tähistamiseks kasutatavate geograafiliste tähiste kaitse suhtes. Kui loodav määrus lõplikult heaks kiidetakse, saab seni ELi tasemel toiduainete ja jookide puhul kasutatud geograafilise tähise kaitset taotleda ka käsitöö- ja tööstustoodete puhul, mille omadused on seotud tootmispiirkonnaga, nagu näiteks Böömi kristall, Haapsalu sall või Seto suursõlg.

Selliste toodete geograafiliste tähiste kaitse toob kaasa rohkem innovatsiooni ja investeeringuid, aidates käsitöölistel ning tootjatel, eelkõige VKEdel,

edendada ja kaitsta oma traditsioonilist oskusteavet ELi tasandil kooskõlas ELi konkurentsireeglitega. ELis kehtib praegu geograafiliste tähiste erikaitse veinide, piiritusjookide, toidukauba ja muude põllumajandustoodete jaoks. Kaitstud geograafilised tähised on näiteks Champagne'i vahuvein ja ajaloolisel Võrumaal ning Setomaal tuntud sõir.

Puudub aga kogu ELi hõlmav geograafiliste tähiste kaitse käsitöö- ja tööstustoodete jaoks. Eesmärk on kehtestada ELi tasandil vahetult kohaldatav geograafiliste tähiste kaitse käsitöönduslikele ja tööstustoodetele (näiteks ehted, tekstiil, klaas, portselan jms) täiendades geograafiliste tähiste kaitset ELis.

Parlamendiga saavutatud poliitiline kokkulepe:

- tagab kooskõla põllumajandustoodete geograafiliste tähiste kaitse normidega, laiendades nende suhtes mõistet „kaitstud geograafiline tähis“, mis tagab, et geograafilised tähised on tootjatele atraktiivsed, sest need hoiavad alal tugeva seose toote omaduste ja geograafilise päritolu vahel;
- näeb geograafiliste tähiste kaitseks ette tõhusa kontrollimenetluse, mis põhineb ettevõtja kinnitusel ja mida liikmesriigid oma kontrolliga tõhustavad;
- tagab, et käsitöö- ja tööstustoodete geograafiliste tähiste kaitset kohaldatakse ka domeeninimede puhul ja veebikeskkonnas;
- hõlbustab geograafiliste tähiste registreerimise menetlust, eriti VKEde jaoks, tagades samas kõrgetasemelise õiguskaitse, kusjuures käsitöö- ja tööstustoodete geograafiliste tähiste registreerimise menetlustes on oluline roll EUIPOl.

Nüüd peavad mõlemad institutsioonid esialgse kokkuleppe heaks kiitma ja ametlikult vastu võtma. Määruse esialgne ettepanek avaldati esimest korda 13. aprillil 2022 ja määrus jõustub eeldatavalt 2024. aasta alguses.

ELi Nõukogu pressiteade, 02.05.2023; EUIPO uudised, 04.05.2023

Juhend võltsarvete vastu võitlemiseks

Europol koostöös EUIPOga avaldas hiljuti juhendi, mis on mõeldud IO-õiguste taotlejate ja omanike kaitseks petturlike juriidiliste isikute vastu, kes otsivad eksitavate arvete abil võimalust raha välja petta.

Trükis pealkirjaga [„Juhend IO-süsteemi kasutajatele eksitavate arvete käsitlemiseks: toimi nutikalt petiste vastu!“](#) sisaldab:

- ülevaadet põhiküsimustest eksitavate arvete või muude maksekorraldustega kokku puutudes;
- petuskeemide taga olevate kelmide profiile;
- nippe eksitavate teatiste äratundmiseks;
- teavet selle kohta, kuidas taotlejad ja IO-ametid saavad ennast kaitsta.

Europoli analüüsi kohaselt rünnatakse selliste petuskeemidega umbes 2% IO-õiguste taotlejaist ja omanikest, st umbes 8000 ohvrit, mis võib anda ühele ründajale kuni 16 miljonit eurot puhaskäivet aastas. IO-õiguste taotlejad ja omanikud muutuvad haavatavaks hetkest, mil nad taotluse esitavad, mitte ainult eksitavate arvete ohu tõttu. IO registreerimise mitmeetapiline protsess võib muuta taotlejad ebakindlaks, eriti need, kellel ei ole esindajat, kuna neil tekib hirm õiguskaitsest ilma jääda. Lisaks ründavad petised tihti IO-õiguste omanikke, kelle puhul läheneb õiguskaitse lõppemise tähtaeg, pakkudes õiguskaitse pikendamist üles kruvitud lõivude eest enne, kui amet jõuab omanikega ühendust võtta.

Süsteemi kasutajate jaoks on ülioluline teada, et EUIPO ega Patendiamet ei saada postiga või e-kirja teel arveid, mis puudutavad IO-õiguse registreerimist või kehtivusaja pikendamist. Kurjategijad arvestavad sellega, et arve või maksekorralduse saajad ei loe seda ajapuuduse tõttu põhjalikult läbi ja petised esitavad oma sõnumid kujul, mis tundub esmapilgul õiguspärane. Petuskeemide abil kätte saadud raha tagasisaamine on keeruline ega pruugi õnnestuda. Seetõttu on tungivald soovitatav, et süsteemi kasutajad oleksid äärmiselt ettevaatlikud enne iga makse tegemist ja oleksid valvsad IO-õiguste alaste teatiste suhtes.

Juhend on suunatud IO-õiguste taotlejaile ja omanikele, Euroopa õiguskaitseorganitele, riikide ning piirkondade IO-ametitele ja partneritele erasektoris.

Andmebaasi Madrid Monitor uued võimalused

Rahvusvahelise kaubamärgi õiguskaitse staatusest aru saamine Madridi süsteemis on muudetud lihtsamaks. Madridi süsteemi andmebaasi [Madrid Monitor](#) uut versiooni kasutades saab leida teavet märkimiste staatuse kohta uue vahelehe *Designation Status* abil. See teave annab parema ülevaate märgi õiguskaitse staatusest iga Madridi süsteemi liikme territooriumil, kus on õiguskaitset taotletud.

Lehekülje ülaosas on esitatud põhiteave: märgi kujutis, selle omanik, registreerimise kuupäev, õiguskaitse kehtivusaja lõpu kuupäev ja kaupade/teenuste klasside numbrid.

605000- ROMARIN					Active
Trademark	Holder	Registration Date	Expiration Date	Nice	
ROMARIN	ORGANISATION MONDIALE DE LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE	16.06.1993	16.06.2023	09, 35, 38	

Selle all on sakid vahelehtede juurde, sh uuele vahelehele *Designation Status*, mille alt avaneb teave märgi õiguskaitse staatuse kohta kõigi registreeringus märgitud Madridi süsteemi liikmete territooriumitel.

Klõpsates liikme nimel, avaneb lisateave, sh kaupade/teenuste loetelu, mille suhtes märk on seal kaitstud, koos kõigi toimingute ja dokumentidega, mis on seotud selle liikme territooriumil õiguskaitse saamisega.

Summary	Designation Status	Real-time Status			
Designated contracting party	Status	Nice class	Date		
▼ Albania (AL)	Protection granted	09, 35, 38	1997-10-23		
Current status of protection			PDF		
The refusal period has expired on 1998-10-23 and no notification of provisional refusal has been recorded (application of Rule 5 preserved). Therefore, under Article 4 of the Madrid Protocol, the protection is, as from the date of the Subsequent designation (1997-10-23), deemed granted in this designated member (principle of tacit acceptance).					
09	Machine-readable bibliographic and graphic data media, including magnetic tapes, optical disks, CD-ROM disks for mark documentation, software on magnetic or optical media.				
35	Services relating to data banks in connection with data relating to marks, namely collection, storage, update, formatting, analysis, archiving, sorting and documentation of data, including information, communications, images, films and documents.				
38	Services relating to data banks in connection with data relating to marks, namely distribution and delivery of data, including information, communications, images, films and documents.				
Transactions recorded for this designation					
▶ Correction of Subsequent designation, 13.03.2023					
▶ Correction of Subsequent designation, 13.03.2023					
▶ Correction of Subsequent designation, 21.01.2022					
▶ Renewal : 2013/25 Gaz, 11.07.2013					

Klõpsates liikme märkimise andmete juures paremas nurgas oleval lingil PDF, saab alla laadida mitteametliku dokumendi PDF-vormingus märgi õiguskaitse ulatuse ja staatuse kohta selle liikme territooriumil.

Vahelehel staatuse kohta reaajas (*Real-time Status*) on teave toimingute kohta esitatud selgemalt ja ajalises järjekorras hilisemast varasemani.

Uue versiooni kasutamiseks tuleb klõpsata hüperlingile nimega *designation status feature* andmebaasi avalehe ülaosas. Kasutajate [tagasiside](#) uute võimaluste kohta on WIPOs oodatud.

WIPO uudis, 17.05.2023

Kas kaubamärgi kaitse toimib ka metaversumis?

Metaversumi ja NFTde (asendamatud digitaalsed omandiõigust näitavad andmeüksused) tähistamiseks kasutatavate kaubamärkide kohta ei ole veel kohtupraktika välja kujunenud, kuid esimesed otsused on maailma eri kohtutes siiski juba tehtud.

Ühena esimestest otsustest NFTdega seotud õigusrikkumise kohta tegi New Yorgi kohus kohtuasjas *Hermès International vs. Mason Rothschild* (nr 1:22-cv-00384-JSR, 08.02.2023). Analoogne otsus Euroopast pärineb mõni kuu varasemast ajast Rooma kohtust kohtuasjas *Juventus Football Club s.p.a. vs. Blockeras s.r.l.* (Docket No. 32072/2022, Court of Rome IP Chamber, 20.07.2022).

Kohtuasjade sisu

New Yorgi kohtuasjas oli vaidluse põhjuseks NFTga kinnitatud digipiltide kogum, kus kujutati karusnahkseid käekotte, mida tähistati sõnaga „MetaBirkins“ ja mida tarbijad väidetavalt avavad segi luksusliku moebrändi Hermès' Birkin kottidega. Hermès väitis, et:

- sõna „MetaBirkins“ kasutamine rikub kaubamärgi Birkin omaniku õigusi;
- MetaBirkinsi kotipiltide kollektsiooni kasutamine rikub Birkin käekottide disainiõigusi;
- leidub tõendeid küberskvottimisest ja ebaausast konkurentsist.

Peamine õiguslik küsimus oli, kas NFTsid, mis sisaldavad füüsiliste kaupade suhtes kaitstud kaubamärgi omavolilist kasutamist, saab pidada kaubamärgiõiguse rikkumiseks. Oluline on, et Hermès ei olnud veel müünud oma kaupu virtuaalkaupadena, aga väitis, et MetaBirkinsi kollektsioon häiris tema kavatsusi NFTde turule siseneda ja lõigata kasu Birkini koti üldtuntud heast mainest. Rothschild müüs NFTsid hinnaga, mis oli sarnane füüsiliste Hermès' Birkini kottide hinnaga, mida pakutakse jaemüügis tuhandete eurode eest.

Kohus hindas õigusrikkumise küsimust [Rogersi testi](#) alusel, mis lähtub kunstilise väljenduse sõnavabadusest väidetavale kaubamärgiõiguse rikkumisele hinnangu andmisel. Nimelt isikut, keda süüdistatakse kaubamärgiõiguse rikkumises, ei saa rikkumise eest vastutusele võtta, kui tema teos ei ole kunstilises mõttes sobimatu või eksitav. Kui aga väidetava õigust rikkuva kasutamisega tahtlikult eksitatakse teose allika või sisu suhtes, ei saa sellist kasutamist õigustada.

Hermès väitis edukalt, et NFTd eksitasid tarbijaid toodete päritolu suhtes, pannes nad uskuma, et Rothschildi teos oli tehtud koos Hermès'ga või tema heakskiidul. Hermès esitas selle kohta tõendeid MetaBirkinsi Twitteri ja Instagrami kontodelt ning tõi näiteks selliseid loosungeid nagu *Not Your Mothers Birkin* (mitte sinu ema Birkin), mis väidetavalt näitas tegelikku eksiarvamust Hermès' rolli kohta Rothschildi projektis.

Rothschild väitis, et nimetus „MetaBirkins“ viitas NFTdele, mitte nendega seotud müüdavatele kotipiltidele. Kohus aga ei nõustunud selle väitega, leides et sõna „MetaBirkins“ viitab nii NFTdele kui ka digipiltidele, millega need on seotud. Tarbija seisukohast vaadates ei saa üldse eristada Rothschildi pakutavaid NFTsid ja nendega seotud MetaBirkinsi kottide pilte.

Euroopas arutleti sarnaste küsimuste üle **Rooma kohtus Juventuse juhtumi** puhul. Jalgpalli profiklubi Juventus väitis edukalt, et Blockerase'i müüdnud NFTga kinnitatud jalgpalli digitaalsed kogumiskaardid, mis kujutasid Juventuse särki kandvat kuulsat Itaalia jalgpallurit Christian Vierit, rikkusid tema õigusi sõnamärkidele JUVE ja JUVENTUS ning kujutismärgile, mis koosneb mustvalgete triipudega ja kahe tähekesega jalgpallisärgist. Märgid olid kaitstud muu hulgas klassis 9 allalaaditavate e-trükiste suhtes.

Erinevalt Hermès' juhtumist oli Juventusel olemas kaubamärgikaitse virtuaalsete kaupade suhtes klassis 9 ja ta esitas tõendid Blockerase'iga samas

valdkonnas tegutsemise kohta. Nimelt tegutses ta krüptomängude valdkonnas, kasutades plokiahela tehnoloogiat ja NFTsid, lisaks tegeles laialdaselt veebining jaekaubandusega. Tuleb märkida, et pärast kohtuotsust Juventuse juhtumis on Nizza klassifikatsiooni klassi 9 lisatud kaubana „asendamatute digitaalsete omandiõigust näitavate andmeüksustega [NFT] autentitud allalaaditavad digitaalsed failid“.

Otsuste praktiline tähendus

New Yorgi kohtu otsus Hermès' juhtumis ei ole Euroopas siduv, kuid on siiski märkimisväärne viide sellele, et füüsiliste toodete suhtes kaitstud kaubamärgi õigust võib jõustada märgi omavolilise kasutamise suhtes virtuaalkeskonnas olenemata asjaolust, et kaubamärgiomanik ei ole veel metaversumis või NFTdega kinnitatud digivara valdkonnas tegutsenud. Lisaks näitab see otsus, et NFTdega seotud digipilte, kus on kujutatud kaitstud kaubamärki, võidakse Ameerika Ühendriikides pidada kunstilise väljenduse vormiks. See võib nõrgestada õigusrikkumiste vastu esitatud hagi, kuigi samas kinnitab New Yorgi kohtu otsus, et ka kunstilise väljenduse puhul ei tohi märkide mainet ära kasutada. Kohtud peaksid suutma hoida tasakaalu asjaomaste põhiõigustega, kui kaalutlevad NFTdega seotud kaubamärgiõiguste rikkumise ja kunstilise väljenduse uute vormide üle. Otsusest saab järeldada ka seda, et digikujutiste ja NFTde omanikud võivad olla erinevad, mis ei ole oluline tarbija seisukohast, kuid kaubamärgiomaniku jaoks on oluline teada, kelle suhtes peab alustama õiguslikke toiminguid rikkumise peatamiseks.

Rooma kohtu otsus Juventuse juhtumis kinnitab, et NFTde abil õiguskaitse all olevate kaubamärkide kujutamist digikaupadel ilma omaniku nõusolekuta võib lugeda kaubamärgiõiguse rikkumiseks ja ebaausaks konkurentsiks, kui kaubamärgiomanik on tegutsenud õigusrikkujaga samas valdkonnas. Erinevalt Ameerika Ühendriikidest ei ole ELis veel olnud sellist otsust, kus käsitletakс küsimust, kas ainult füüsiliste kaupade suhtes kaitse saanud märgi omanik saab olla edukas rikkumismenetluses märgi omavolilise kasutamise vastu virtuaalkeskonnas olenemata sellest, kas omanik tegutseb väidetava õigusrikkujaga samas tegevusvaldkonnas või mitte.

Mõlemal pool Atlandi ookeani suurendavad NFTd kaubamärgiõiguse rikkumise riski. Nii Juventuse kui ka Hermès' juhtumis on tegemist mainekate märkidega, mille puhul on tavaliselt lihtsam oma õigusi jõustada. Juventuse otsus rõhutab asjaolu, et füüsiliste kaupade suhtes oma märgi kaitsnud kaubamärgiomanike

jaoks on kasulik laiendada kaubamärgikaitset samadele virtuaalkaupadele allalaaditavas formaadis kaubaklassis 9, koos NFTdega või ilma nendeta.

Kohtupraktika kommentaar, EUIPO 30.03.23; Cinzia Negro, EUIPO teise apellatsioonikoja liige; Victoria O'Connor, EUIPO praktikant

Üldkohtu otsus kohtuasjas T-178/22

Üldkohus tegi 15. märtsil 2023 otsuse kohtuasjas [T-178/22](#) (FA World Entertainment vs. EUIPO), kus antakse hinnang vulgaarset sõna sisaldava, kõnekeeles tavalise sõnaühendi eristusvõimele, kusjuures eristusvõime puudumist põhjendatakse suures osas märgi kirjeldava iseloomu kaudu.

Asjaolud

ELis õiguskaitsse saamiseks esitati sõnamärk **FUCKING AWESOME** ([rv.reg.nr 1564573](#)) muu hulgas klassis 9 päikesepriilide, klassis 18 kottide, klassis 25 rõivaste ja klassis 28 rulade tähistamiseks. EUIPO ekspert keeldus märgile õiguskaitsse andmisest eristusvõime puudumise tõttu vastavalt [kaubamärgimääruse](#) artikli 7 lõike 1 punktile b ja vastuolu tõttu heade tavadega vastavalt kaubamärgimääruse artikli 7 lõike 1 punktile f.

Apellatsioonikoda nõustus, et märk on eristusvõimetu, kuid leidis, et puudub vastuolu heade tavadega, kuna märk ei ole solvav. Siinkohal on huvitav lisada, et andmebaasi Madrid Monitor andmetel on Austraalia amet ingliskeelset riiki esindava ametina leidnud, et märk on tarbijate jaoks solvav ja keeldunud lisaks eristusvõime puudumisele sel põhjusel märgile õiguskaitsse andmisest.

Kohtuasja sisu

Üldkohus märkis, et märk koosneb ingliskeelsetest sõnadest *fucking* (kuradi), mis on mõnevõrra vulgaarne mingit omadust võimendav sõna, ja *awesome* (võimas, äge, suurepärane), mis näitab midagi suurepärast ning silmapaistvat. Nende sõnade ühend, mis on kooskõlas inglise keele grammatika ja sõnavaraliste reeglitega, annab inglise keelt mõistvale tarbijale edasi selge ning üheselt mõistetava reklaamsõnumi ja tarbija tajub vaidlusalust märki kaupade hämmastava kvaliteedi kirjeldusena.

Lisaks on väljend *fucking awesome* (kuradi äge) kõnekeeles väga tuntud. See asjaolu välistab täielikult väljendi originaalsuse asjaomaste kaupade

kirjeldamisel. Kõnekeelsed väljendid on eriti levinud asjaomase sihtrühma puhul, kuhu kuuluvad taotleja hinnangul tarbijad noortest kuni keskealisteni, kes on huvitatud moekaupadest ja rulasõiduga seotud toodetest. Tarbijad tajuvad vaidlusalust tähist nende jaoks kohandatud reklaamsõnumina. Järelikult ei sisaldu vaidlusaluses tähises ühtegi elementi, mille järgi saaks sellega tähistatud kaupu eristada muu kaubandusliku päritoluga kaupadest, kuna tähis ei kannu endas sõnumit, mis vajaks tõlgendamist või käivitaks asjaomase tarbija mõtetes kaemuslikke protsesse.

Taotleja väite kohta, et tarbija näeb tähist asjaomaste kaupade sees oleval sildil ja seetõttu tajub seda päritolutähisena, märkis kohus, et vaidlusaluse tähise paigutamine sildile ei välista automaatselt seda, et asjaomane avalikkus tajub tähist üksnes reklaamsõnumina.

Seega üldkohus kinnitas, et väljendil *fucking awesome* (kuradi äge) puudub eristusvõime ja hagi jäeti rahuldamata. Märk on suunatud tagasi EUIPO eksperdile, et hinnata, kas see on kasutamise käigus omandanud eristusvõime vastavalt kaubamärgimääruse artikli 7 lõikele 3.

EUIPO uudised, 30.03.2023

EUIPO apellatsioonikoja otsus R 1490/2022-5

EUIPO apellatsioonikoda tegi 7. märtsil 2023 otsuse 22 sekundi pikkuse multimeediamärgi kohta ([EUTM nr 018061546](#)). Vaidlusalune märk kujutab endast lühikest koomiksilaadset filmi, mis koosneb liikuvatest sõna-, kujutis- ja helielementidest, kujutades tegelast nimega Super Simon, kes lendab puhkusesihtkohta. EUIPO ekspert leidis, et märgil puudub eristusvõime klassis 16 nimetatud raamatute, klassis 33 nimetatud veini ja klassis 41 nimetatud meelelahutusteenuste, kultuuritegevuse ning klassikalise muusika esitamise teenuste suhtes.

Apellatsioonikoda märkis esiteks, et vastavalt [kaubamärgimääruse](#) artikli 7 lõike 1 punktile b ei saa märgi keerukus olla põhjuseks eristusvõime puudumisele. Multimeediamärk ongi oma olemuselt keerukas, kuna sisaldab eri kujutis- ja helielemente. Apellatsioonikoda ei näinud põhjust, miks asjaomane avalikkus ei suuda tajuda seda animeeritud videot konkreetselt ettevõtjalt pärineva tähisena.

Teiseks rõhutas apellatsioonikoda, et märgi eristusvõime ei sõltu sellest, kas see annab teavet kauba tootja või teenuse pakkuja isiku kohta. Videona esitatud märki ei pea automaatselt võrdlema telereklaamiga. Reklaamil ja kaubamärgil on erinev otstarve – reklaamiga edendatakse kauba või teenuse müüki, kaubamärgiga tagatakse kauba ning teenuse kaubandusliku päritolu identifitseerimine ja nende eristamine teise päritoluga kaupadest ning teenustest. Kolmandaks ei saa nõustuda eksperdi põhjendusega, et märgil puudub selge seos kaupade ja teenustega. Märk on eristusvõimeline just seetõttu, et puudub ühene seos kaupade ja teenustega ning need ei ole tavaliselt osa märgist, v.a siis, kui märk koosneb kauba kujust.

Lisaks tuleb arvesse võtta, et tehnoloogia ja digiturunduse arenedes on tulevikus võimalik, et multimeediamärke saab panna kauba peale. Digipakendid on juba olemas. Näiteks veinide puhul on täiesti võimalik, et pudelil ei ole kujutatud mitte ainult QR-koodi, vaid et tarbija saab pudelisilti oma nutitelefone abil skaneerides vaadata lühikest filmi. Kuigi filmide esitamine kaubamärgina on veel üsna uus ja ebatavaline, ei tohiks selliste märkide registreerimist välistada, kui nende põhjal on võimalik eristada kauba ning teenuse kaubanduslikku päritolu.

Apellatsioonikoda tühistas EUIPO eksperdi otsuse ja vaidlusalune multimeediamärk on avaldatud.

EUIPO uudised 03.05.2023

PATENDIAMET

EUIPO
European Union Intellectual Property Office
Avenida de Europa 4
E-03008 Alicante, SPAIN
Fax +34 96 513 1344

Tasuta konsultatsioonid:
e-post information@euiipo.europa.eu
tel +34 96 513 9100

Patendiamet
Tatari 39
15041 Tallinn

Tasuta konsultatsioonid:
e-post kaubamark@epa.ee
tel 627 7937
e-post disain@epa.ee
tel 627 7921